

LIBERTATEA

Abonamentul:

Unul foii „Libertatea” cu adresele sale „Foai” interesantă
foaia de glume „Bobirnici” și broșurile „Spicuri Economice”, e:
pe un an 10 cor., pe 6 an „Lib.” cu Foai Int. pt. economi 5 cor. pe an
6 cor. pe an „Lib.” cu Foai Int. pt. economi 5 cor. pe an
pentru America 3 dolari; — România 40 Lei.

Foaie națională politică.

Apare în fiecare Joi.

Inserțiuni:

1 pag. 80 cor., 1/2 pag. 40 cor., 1/4 pag. 20 cor. etc. La i
serate ce să dau de mai multe ori, să fac reduceri de tax

Inserțiunile ca și abonamentele să plătească înainte

Manuscrise nu se dau napoi

Slăvirea vredniciei.

Rar de tot ni-se dă și nouă
Românilor din această țară,
să dovedim, că și noi știm
arăta recunoștința noas-
tră față de bărbații cari s'au
făcut mari prin munca pentru
binele de obște al acestui
neam! Ne arătam noi recu-
noștința și mulțumita față de
ei prin pomenirea lor în ca-
sele noastre, în vorbirile noas-
tre, în rugăciunile noastre.
Lumea mare însă obicinuește
a-și arăta acest simțămînt
prin așezarea de monu-
mente (chipuri cioplite în
marmură ori vărsate în bronz
sau alt metal trainic), pe care
le așează în piețele orașelor
ori comunelor lor mari, ca
să fie văzut zilnic chipul ma-
relui om și să pară privitorilor
că le grăește despre sine și
faptele sale și îi chiamă a-l
urma pe drumurile luminate
pe care el a umblat.

Am avea și noi Români
din această țară zeci și zeci
de bărbați mari, cari au lup-
tat și au suferit mult și au
muncit și mai mult, pentru
ducerea neamului nostru spre
culmi mai luminoase, — dar
doue lucruri ne împedecă
a le ridica și noi monumente:
sărăcia de-o parte și volnicia
stăpînirilor țării, de altă
parte! Sărăcia par'că tot am
mai birui-o noi, că pentru un
monument eroilor nostri că-
zuți de pildă în luptele dela
48, ori pentru mucenicii nos-
tri politici, tot am putea noi
aduna sumele trebuincioase,
dar volnicia stăpînirilor nu
ne îngăduie asta! Cînd
cercarăm acum vre-o 15—16
ani cu lăncu, ne puse mîna
și pe bani. Așa că ne-am de-
prins a ști, că nu-i iertat!
Și acest simț ne-a opăcit a-
noi, din păcate, a ridica mo-
numente aceluia, cărora
ne-ar st iertat!

„Asociațiunea”, acest
mînt cultural al
nostru, part, la propune-
rea lui Goga, ghiata în
priviri, ta, cînd la aduna-
rea s'erală de acum, des-
văli astfel de monument

unui bărbat însemnat în tre-
cutul nostru mai nou, lui
George Barițiu. I-a turnat chi-
pul în bronz prin un sculptor
dela București, dl Spaete,
și apoi, în ziua adunării, l'a
desvălit, arătînd, prin rostul
cuminte al președintelui A-
sociațiunii, dl Barseanu, cine
a fost Barițiu, și ce a făcut
de l'a aflat vrednic a-i înălța
chipul spre vedere zilnică
lumii ce trece pe acolo. I-l
ridică pentru-că *George Barițiu*
a fost luptător neobosit întru
trezirea neamului din întu-
nerecul iobăgiei la 1848 și
după aceea; a fost părintele
gazetăriei române la noi, în-
ființînd și conducînd cea din-
tîi gazetă românească în Ar-
deal și Ungaria și nelăsînd
din mîna cinstitul condeiu
de gazetar pînă la moarte;
a fost urnitor a tot felul de
așezăminte culturale națio-
nale, pentru cari a muncit,
a jertfit; a dăscălit, la Brașov
și la Sibiu, în școlile înalte;
a fost sufletul Asociațiunii,
a fost scriitor de istorie, — și
de toate la ce l'a ajutat min-
tea și inima! Și ele spre
toate tărîmurile îl chemau
la muncă și el pe toate mer-
gea și ajuta cît putea! Și is-
pitelor dușmane niciodată nu
și-a plecat urechea sa, ci a
rămas fiu credincios și în-
suflețit neamului și bisericei
sale! Ba grija neamului
seu românesc o punea tot-
deauna mai presus de cea a
bisericei de care să ținea, de
aceea îl vedem într'o vreme
slujind unei școli românești
ce nu era de o confesiune
cu el, dar era românească!
In inima lui niciodată n'a
prins flacăra patima confe-
sională, ci iubea pe toți
Românii, lucra pentru toți,
dorea înflorirea tuturor, căci
doar fiii aceleiași maice cer-
nite de pe aceste plaiuri sunt!

Iată de ce însemnat, chiar
mare a fost Barițiu printre
muncitorii pentru înălțarea
și luminarea acestui neam, și
iaca pentru ce pe sine s'a
cinstit „Asociațiunea” și noi
toți, cari am ajutat cu ceva
la aceea, ca unui astfel de
bărbat vrednic, un monu-
ment să i-să ridice, fie

deocamdată și mai modest,
după cum modeste sunt încă
azi puterile noastre peste tot.

Acesta a fost unul din
cele mai însemnate puncte
ale adunării de astan a »A-
sociațiunii», și el face lauda

ei și a celor ce au pus fru-
mosul fapt la cale.

Urmeze-i acum altele! Căci
mai avem bărbați, cari vred-
nicesc aceeași dreaptă po-
menire între noi, ca și vred-
nicul Barițiu!

Războiul.

S'a desfășurat tot mai sălbatec! — Luptă mare s'a dat
între Bulgari și Turci. — Cădere de întărituri turcești în
mâni bulgare. — Turcii speriați de moarte, se retrag bui-
măciti! — Iși pușcă comandantii cetăților, ca vinovați de
frica și fugă! — Lumea slavă beată de fericire că i-se
apropie împlinirea visurilor de mărire. — Corăbii încărcate
de Ruși trec pe Dunăre spre Bulgaria sub cuvînt
că-s rezerviști bulgari. — România în preajma de a intra
și ea în foc. In a cui ajutorare? Nu să știe nici acum!

De Joi pînă azi, pe cîmpul
de războiu între Turci și țările
slave vecine, s'au petrecut în-
căerări, învîlmășeli, mușcări în
carne vie, cari au cam hotărit
soartea acestui războiu! Ea s'ar
putea azi prezice. Turcii fiind
deja alungați din întîia lor sta-
ție bine, întărită din cetatea
Kirkkilise, care stă ca de
pază mării cetăți a Adriano-
polului, — s'au retras dela acest
punct în jos mai mult fugind
decît retrăgîndu-se ca oștirile
viteze, — iar asta a turnat în
sufletele armatelor inimice atîta
curagiu și însuflețire, încît ace-
lea sunt azi de două ori așa de
tari ca înainte de aceea, și cîș-
tigă zi de zi biruințe și scot din
orașe, din sate, din întărituri pe
Turci pe toată linia! — Pen-
tru-că pe cît le-a crescut duș-
manilor curagiul, pe atît a scă-
zut inima în trupele turcești!
Ba au ajuns acolo, că necum
printre soldați, dar nici printre
ofițeri nu mai e disciplină neapărat
trebuincioasă! Mulți ofi-
țeri turci n'au vrut să plece cu
trupele la locul unde au fost
mînați! Incît ministrul de răz-
boiu a fost silit a da o straș-
nică poruncă cătră corpul o-
fițeresc, ca să țină disci-
plina!

În două zile ale săptămîinei
trecute au fost împușcați cite
200 soldați pentru nesupunere!

Iar mai nou a fost dat mor-
ții prin glonț, generalul turc
Aziz-bey, care ca comandant

al cetății Kirkkilise, s'a arătat
fricos și a părăsit apărarea ce-
tății nainte de vreme!

Să vede din toate, că dis-
ciplina (rinduiala și supunerea)
în armata turcească, e în des-
compunere! E acolo o pierdere
de cap, care nu să mai poate
repara! Și în mijlocul alor ast-
fel de stări de lucruri, nu e nici
o nădejde a putea sta împotriva
însuflețitelor și încrezutelor pînă
la cutezanță armate ale state-
lor slave.

Numai prin o minune s'ar
mai putea întimpla, ca Turcia
să se reculegă și să înceapă
a bate ea pe dușmanii ce i-au
venit pînă la mijlocul drumu-
lui dela hotare spre Constan-
tinopol!

— În această încurcată stare
de lucruri, lumea mare vorbește
deja despre împărțirea Turciei
între biruitori, și de aceea, că
ea trebuie să înceteze a mai fi-
gura ca stat în Europa. Să se
ducă, cu firea și cu legea ei
păgîră, acolo peste mare, în A-
zia, unde își are grosul popo-
rului și a credincioșilor.

— Nu să poate însă înțe-
lege încă, că, între aceste îm-
prejurări, ce rol, ce chemare,
ce trimitere, să dă, de sta-
tele mari ale Europei, Româ-
niei, despre care să spune că
își pune și ea armata pe
picior de războiu! Din o
vorbire a Regelui Carol cătră
noii ministri ai țării, încă să în-
țelege acest lucru, că anume

România e și ea în preajmă de zile mari!

— Cum să nu fie Bulgarii și soții curagioși și increzuți, când, precum spun foile mari din București, — pe Dunăre să vadă trecând corăbii după corăbii din Rusia spre Bulgaria, și să spună că pe corăbii sunt „rezerviști” bulgari ce merg acasă, în faptă ci-că-s regimete de voluntari ruși ori chiar *soldați regulați ruși*, cari s'au cerut să fie trimiși și ei ca „voluntari” pe cîmpul de luptă în ajutorul fraților și în contra păgînilor!

Iaca acum știrile mai nouă, pe rînd, precum au venit:

Vineri 25 Octobree:

Mare învingere bulgară!
Luarea cetății Kirk killise.

Sofia. — Aici lumea e nebună de bucurie pe urma știrii, că armatele bulgare, după o luptă de 2 zile și 2 nopți, *au cucerit Kirk-killise!* (Kirk-killise e înția stație mare întărită așezată de Turci în calea inamicului ce ar veni dela Dunăre în jos spre mijlocul țării, spre Adrianopol, și de aci spre inima ei, spre Constantinopol. E cetate întărită bine, cu forturi nouă, tot de cement și cu tunuri destule).

Lupta a fost așa de crîncenă, că Bulgarii *au pierdut* aci 11.000 de oameni și a-nume: 3000 morți și 8000 de răniți.

Insufletețea în Sofia și celelalte orașe bulgare, e de nedescris!

Berlin. — Aici să judecă căderea Kirk-killisei de un fapt foarte însemnat al războiului, fiindcă acest oraș e cheia drumului spre Adrianopol și spre Constantinopol; și mai ales căpe Bulgari și soții lor această cucerire îi insufletește pîn' la nebunie, iar pe Turci îi descurajază, îi face să-și peardă capul.

Starazogora. — Aici s'a primit vestea, că Bulgarii la luarea Kirk-killisei, au prins mai multe mii de Turci și două baterii (compănii) de tunari. Acea trupă de Arnauți cari în decursul secolui au cercat să iasă din întărituri și să se azevele asupra liniilor bulgare ce să apropiaseră tare de forturi, — a fost aproape cu totul nimicată de focul bulgar și înțont să cadă în mâinile acestora 12 tunuri și 8 cară cu muniții și hrane.

Sofia. — Kirkillise a fost cucerit la orele 11 înainte de amiază de trupele bulgare numai după o aruncare nespuns de încordată a tuturor trupelor bulgare asupra ei, după un asalt din toate părțile! Numeroase steaguri și semne de războiu turcești au căzut în mâinile bulgarilor biruitori! — Turcii să retrag în mare nerînduială în jos spre Banar Hissar.

Sofia. — Cînd a sosit știrea despre căderea Kirk killisei, mulțime nenumerată de popor a um-

plut stradele și a pornit prin oraș să facă demonstrație de bucurie, purtînd steaguri bulgare și de-ale statelor aliate: sîrbești, grecești și munteneșeni! Așa au mers pînă nainte palatului regal, unde au făcut mari demonstrațiuni de bucurie fîlfîind steagurile, strigînd să trăiască Regele și cîntînd imnul național. În drum au întîlnit pe conzului Greciei. L'au luat pe umeri și așa l'au purtat cu sil și în tot orașul sunau clopotele la biserică, în semn de mulțumită lui Dzeu. — Măne vor fi în toată țara slujbe pentru sufletele celor căzuți în eroicele lupte!

Mari lupte la Adrianopol.

Adrianopolul e dela Kirk killise mai în jos, mai spre mijlocul țării și e o cetate și mai întărită, avînd două brîuri de forturi (întărituri cu multe tunuri și șanțuri de apărare și ziduri de scutire a celor ascunși după ele).

Acum Bulgarii asupra acestui al doilea punct puternic să îndreaptă și să arunce.

Tarigrad. — Dela Adrianopol în sus, pe cale de un ceas și jumătate, curge luptă crîncenă între Turci și Bulgarii. Toată ziua s'au ținut în o încăerare! Perderile bulgare sunt uriașe (băgați de samă: o spun asta Turcii!), dar și a Turcilor sunt însemnate.

Tarigrad. — Ministerul de războiu publică următoarele: Luptele între Kirkkillise și Adrianopol sunt așa de sîngeroase, încît pe răniții sosiți aici de pe cîmpul de războiu (afară de nenorocii lăsați încă acolo pe cîmp ca de jumătate morți), toate spitalele militare și civile din oraș nu-i mai cuprînd și a trebuit să se dea poruncă, ca universitatea (palatul celei mai înalte școli) să fie prefăcută în spital!

Starazogora. — Bulgarii înaintează și în Valea Stuma. Lîngă Kagli, pe 15 kilometri dela graniță, s'a dat o luptă înverșunată care s'a sfîrșit cu retragerea Turcilor, cari au lăsat pe cîmpul de luptă 400 morți și prinsoneri. Două compănii de „nizami” (soldați turci, ca la noi „vinătorii”) s'au dat prinse!

Küstendil. — Armata sîrbească unită cu cea bulgară de aici e de 28000 sîrbi și 25000 bulgari, După ce au cuprîns Džumala, au luat dela Turci 4000 puști și 120000 patoane.

Sofia. — Bulgarii înaintează și spre țarmii Mării-Negre. Ei au cuprîns Mekania, dela Džamala spre răsărit miazăzi, și Malko-Tirnova, în cari au și pus îndată deregători bulgari în cîngierii de armată.

Sofia. — Prinsonerii turci povestesc lucruri jalnice despre stările din armata turcească: Ci-că și ofițerii o părăsesc, căci vad că n'au ce mai face, că nu mai au hrană pentru oameni și pentru animale, iar plată și mai puțină!

Lipsă de bani.

Sofia. — Războiul înghite așa

de grozav la milioane, încît guvernul bulgar, a hotărît, că pe timpul războiului, tuturor deregătorilor statului, le dă numai a treia parte a plăților, — ca să aibă cu ce înțimpina trebuințele armatei. Deregătorii au primit și așa, ca o jertfă pentru patrie în aceste zile grele!

Lupta cu Sîrbii.

Belgrad. — De pe cîmpul de luptă al armatei sîrbești vine o știre însemnată: După o luptă aprinsă între artileria (tunarii) Sîrbiei și cei turcești lîngă Kumanovo, punct însemnat în drumul spre inima Turciei, — Sîrbii au ieșit biruitori și *au cuprîns și Oumanovo*, ceea-ce e mare biruință!

Belgrad. — Generalul Iancovici, trimis să cuprîndă Sandșacul (loc cît un comitat, icuit între Sîrbia și Muntenegru, sta-pînire turcească), după ce trei zile au bătut întăriturile ce apără Novibazarul, (orașul de frunte din Sandșac), *a cucerit acest oraș*, alungînd cu totul garnizoana turcească din el! La încetarea focului s'a auzit o bubuitură uriașă din spre oraș, de parea că s'a cutremurat pămîntul. Să crede că Turcii, părăsindu-l, au dat foc magazinului lor de praf de pușcă și de muniții.

Pînă azi armatele sîrbești au cuprîns următoarele orașe și comune întărite, apărate de Turci: Novibazarul, Pristina, Kumanovo, Stracina, Ratovo și Cociana! Prin aceasta Sîrbii sunt stăpînii în Sandșac (limba de pămînt dintre Sîrbia și Muntenegru, după care tare să doresc s'o aibă, ca să împreune cele două țări într'una! Iac'au ajuns'o.)

Sîmbătă, 26 Oct.

Sofia. — În Nis-Tornovo, și în Mustafapașa (o comună mare și un oraș mai mic, turcești), au fost puse deregătorii bulgare!

Vranja. — Muntenegrenii au fost bătuti aici de Turci după o luptă de două zile.

Podgorița. — În jur de Tarabos, care e bine apărat de Turci, Muntenegrenii dau luptă cu izbîndă: au cuprîns comunele vecine Vraca, Coplic, și Rijeli. — Comanda armatelor muntenegrene s'a mutat secolul în Glavnița. Principele Mirco e în Copnic și comandă artileria (tunarii).

Toate paterile muntenegrene sunt îndreptate spre Scutari, pe sare doresc să-i cuceră.

Lupta Grecilor.

Și Grecii înaintează biruitori asupra Turcilor. Armatele grecești au cuprîns Serfidesul și podul peste râul Aliakmon, — tînînd pînă asta puțînă de retragere a armatelor turcești strîmțorate de ei.

Turcii înainte de a părăsi orașul Serfides, au omorît pe 70 de

Greci, oameni paucini, nearmați.

Atena. — Principele Constantin telegrafiază din Khani Vigla: Armata turcească, prigonită de a noastră în văile dela Sanbonia spre Serfides, s'a risipit. Ne-au căzut în mâni 22 tunuri turcești părăsite de ei în fuga din nainte noastră și mulțime de care cu hrane și muniții. Mulți Turci ni-s'au dat prinși!

Serfides. — Spre miazănoapte de aici, armata turcească s'a oprit lînd iar lupta cu cea grecească. Toată ziua au curs gloanțele și nu s'au putut dovedi unii pe alții, iar sara fiind lună foarte frumoasă și senin, s'au luptat la lumina lunei pînă la miezul nopții! În dimineața următoare Grecii au răzbit pe Turci.

Rusia ajută războiul!

Brăila (România). — Aseară au trecut pe Dunăre, patru vapoare mari rusești spre țarmii Bulgariei. Vapoarele erau pline de oameni, despre cari să spune că sunt „rezerviști” bulgari, ce merg acasă, chemați de patrie.

Din izvor vrednic de încredere aflăm, că acești așașiși „rezerviști” bulgari, nu sunt decît adevărați soldați rusești trimiși să formeze un corp de pază la granițele țării (pentru ca trupele bulgare liberate prin asta să poată merge toate în linia de luptă) sau că vor merge de-a dreptul în foc și ei, Rușii din vorbă. — Aflăm că pe aceleași vapoare să aflu și însemnate cătățimi de muniții (gloanțe) și un mare număr de cai.

Vranja. — Frumoasa fată Sofia Ioanoviei s'a îmbrăcat de soldat și a mers în războiu alături de mirele ei, care fusese chemat sub steag. În lupta de lîngă Mardere, a fost rănită și dusă cu alți răniți la spital și numele ei s'a știut că e fată! Toată lumea o admiră și o laudă.

Atena. — Știrile despre lupta Grecilor cu Turcii sunt tot bune. Grecii bat mereu pe Turcii și îi împing napoi.

Fostul întii ministru Dragumir, a fost numit guvernor (ocîrmuitor) al inulei Creta, (pentru care să dă lupta cu Turcii).

Duminică, 27 Oct.

Turcii de-asupra!

Frankfurt (Germania). — Corespondentul marelui ziar „Frankfurter Zeitung” de aici, a telegrafat ziarului său, că *Turcii au cuprîns de nou Kirkillise*, — știre care a uimit pe toată țara. Căci ea înseamnă că despre cari să spune că s'au zădărnici înțăriri, — ar fi pe Bulgari și le-ar fi din mână rodul bucuriei și alaltăierii!

— Foile din toate țările azi nu fac decât să scrie despre ridicarea de-asupra a Turcilor prin recucerirea Kirkkilisei, — care e un fapt de cea mai mare însemnătate!

Incolo de pe cîmpul de războin știri sunt pașne. Iar o lea ciocuri mai mărunte. Sa pare că fiecare își adună puteri nouă pentru o și mai mare încercare.

Marti, 29 Oct.

Știrile de azi desuimt vestea că Turcii au cucerit de nou Kirkkilissa și s'ot la ivăală tocmai o nouă scufundare a Turcoilor lăta-le:

Sofia. — Retragerea Turcoilor din Kirkkilise s'a făcut în mare nerînduială. Spaima între ei a stîrnit-o în măsură mare un regiment care văzînd că Bulgarii s'apropie, a prins un tren și l'a laț cu puterea urcîndu-se pe el și cu acela fugînd din cetate! Celelalte trupe cînd au auzit de asta, și-au percut capul, comandantul Azin beg tot așa, și așa s'a pornit o retragere în nerînduială. În două coloane mari s'au retras la jos, dar fără socoteală, așa că coloanele în loc să se împreune mai în jos, s'au tot depărtat deoialță. Numai un colonel, cu regimentul lui s'a împotrivit încă Bulgarilor, coperînd retragerea celorlalți.

(Acest colonel a fost peste 3 zile înaintat General, iar generalul comandant al Kirkkilisei, Azin-beg, pentru părăsirea fără vreme a cetății, dat tribunalului de războiu, care l'a osîndit la degradare!)

Mercuri, 30 Oct.

Tarigrad. — Azi au fost împușcați 200 de soldați (tarci) aflați vineați de lașitate în războiu. Cu 3 zile înainte fusese împușcați alți vre-o 200.

Sofia. — Azi bulgarii au prins un întreg tren turcesc plin de muniții!

Belgrad. — Armata a treia sârbească a cuprins Mitrevița cîzîndu-i pradă și 15 tunuri. Alte trupe sârbe au cuprins Kôpruli.

— Grecii au impresurat oaste turcească și înaintează peste tot biruitori.

Mantenegrenii sunt domni peste Sandșac și au cuprins Tarabosul și Rozaia.

Mosova (Rusia). — Condacerea orașului Mosova a hotărît să dăruiască 50.000 ruble de argint (care fac peste 220.000 coroane) ca începutul unei mari colecție (adunări de bani) în țară pe sama familiilor lovite de războiu în țările slave ridicate asupra Turcoilor!

București. — Deregătorii porturilor de pe Dunăre spun, că trecerea de vapoare rusești spre țarmii bulgari să face deja de 6—7 zile întruna, și după socoteala lor cari au văzut vapoarele cum duceau furnicar de oameni pe ele, spun, că au trecut pîn'acum cel puțin 11.000 de oameni din Rusia spre Bulgaria, — tot sub cuvînt că-s rezervați bulgari ce merg acasă, la chemare!

Ieri, spune o știre din Brăila, au fost duse și două mașini de zburat rusești, pentru Bulgaria.

Tarigrad. — Conducerea militară spune că de aceea s'a retras din Kirkkilise, ca să atragă pe Bulgari mai înaintul țării, unde, la loc potrivit, să poată fi striviți. (Cine o mai crede și cornorata asta turcească).

Ministrul de războiu, ca mai mare poruncitor peste armate, pleacă și el dela Tarigrad la fața locului, pe cîmpul de luptă, ca descolo, din neajlocie apropiere, să poată da porunci și îndreptări!

London. — Corespondentul unei mari foi pe aici (englezești) vestește, că Turcii în retragerea lor din Kirkkilise, în calea spre Viza, s'au lăcărat de nou cu Bulgarii și au lăsat de nou bătăuți. Bulgarii au prins 1200 Tarci. Dar și perderea lor, a Bulgarilor, e foarte mare!

Sofia. — Prizonierii turci spun că armata lor duce mare lipsă chiar și de hrană. Pe zece oameni abia să vine 2 kilograme de pâine pe zi.

Tarigrad. — Din Adrianopol să vestește, că Turcii au pierdut în luptele din jur de Kirkkilise și Adrianopol 16.000 oameni, parte ca morți, parte ca răniți ori ca căsuți prinși la dușman.

Tarigrad. — Armatele turcești să întăresc zi de zi la Adrianopol: cite 13.000 de oameni varsă trenurile pe zi, aducînd ajutoarele din Azia! În scurt Turcia va avea o armată covârșitoare pe cîmpul de luptă. Adevărata luptă mare să va da numai după aceea! Retragerea dela Kirkkilise s'a făcut ca să se cîștige timp pentru a sosi ajutoarele! (Cine poate, creadă această poveste turcească).

Tarigrad. — Ieri noapte patru divizii sârbești înaintau spre Üsküb, dar Pașa Teki cu 30.000 de Tarci i-a atacat în zori și după luptă de cîteva oasuri, i-a alungat pe Sîrbi, cari au fugit în nerînduială!

Novibazar. — O trupă turcească a încercat să zmulgă iară Novibazarul din mîna Sîrbilor, dar au fost respinși cu mari pierderi. Tot cîmpul e plin de morți ce trec în putrezire, umplînd aerul de duhoare.

Belgrad. — Deregătorii sârbești puse prin hotarele cuprinse din Turcia, au adus în rînduială și linia ferată pîn' la Cumanovo. Azi s'a dat pe liniile telegrafice turcești înția telegramă sârbească dela Kumanovo la Belgrad!

London. — Ziarul „Times“ află din București, că România va mobiliza corpurile sale de armată dela București și Ploiești.

Viena. — În cerșurile politice de aici să ține dreptă așteptarea României, că, dacă statele vecine slave să vor întinde prin cucerire în Balcani, să capete și ea (România) parte, ca vecină și interesată. De aceea mobilizarea ei, ca să facă a-i fi ascultată cererea, e ținută a fi la loc!

Plevlje. — Trupele muntene-grene au cuprins azi orașul Plevlje (din Sandșac), din care garnizoana turcă a fost nevoită a să retrage.

Sofia. — Adrianopolul e

impresurat de tot de Bulgari. Va fi sînt prin foame să se predea!

Armatele bulgare au cuprins și Drama și Lûieburgas, cetăți în jos de Airanopol!

Joi, 31 Oct.

Belgrad. — Și temnițele s'au prefăcut în spitale, — atîta rîni vin de pe cîmpul crîncenului războiu.

Tarigrad. — Aici e lipsa de bani foarte mare. În cassa (vistișia) statului abia mai sunt 50.000 funți turcești.

Biruința grecească.

Atena. — La Nalbakej au fost impresurate două batalioane turcești și prinse, despoiate de arme și trimise la Atena!

In preajma luptei hotărîtoare

Tarigrad. — De ieri dela amiaz armata turcească, pusă în rînduială, înaintează în sus! Lupta între Maras și Kirkkilise s'a început contra întregului front bulgar! Avem nădejde în Allah (Dzeu pe turcește), zice comandantul suprem, că biruința va fi a armelor otomane!

Bulgarii sunt în retragere.

Belgrad. — În strîmtoare Cacicaniei (lîngă Üsküb) a avut loc încercare mare. Amîndouă părțile au pierderi grele! Turcii s'au retras lăsînd napoi 4 tunuri. Prepolje e cuprins de Sîrbi!

București. — Știrea despre mobilizarea României, nu e adevărată. Să fac numai pregătiri ca la caz de lipsă, mobilizarea să se poată îndeplini în 24 ore!

Să vede că ne aflăm în preajmă de o nouă mare încercare, care poate fi hotărîtoare. Dacă Turcii vor fi de nou bătăuți, — poate că să pleacă păcii, ne mai avînd încotro.

O, vei, Moišli, Moišli,
au ajuns și fii tăi
„trădători de patrie“
în Vungaria!...

Auziți, vedeți și vă mirați!

Un lucru de tot hazul ni-să dă să vestim cetitorilor nostri români: am ajuns „frați de suferință“ și cu draguții nostri fii ai lui Iuda, pe cari li credeam ascunși în sinul concetățenilor maghiari (precum așa și cam sunt: vîrși în acel sin, în pietroz de gadini despre cari aceia credeau că numai li gîdile, dar nu băgau de samă că în acelaș timp le și sug sîngele!) Iaca cum să face minunata poveste:

În sinul Jidovimii s'a pornit de mai mulți ani o mișcare patriotică evreiască, care are de scop, să înființeze undeva în lume iară împărăția jidovească! Evrei bogați și cu iubire de neam, și au zis: Dar cum pot trăi toate celelalte neamuri din lume în țările lor, ei de ei, fără să suferă hula și ocara tuturor neamurilor, cum o suferim noi, — de ce n'ar putea trăi și neamul nostru, cum a mai trăit prin cele uitate veacuri? Să

avem și noi o țară, un colț de pămînt în lumea asta, în care Evreul cel care n'ar mai dori a înghîti hulele streinier, să se retragă și să trăiască între de ai săii!

Și s'au pus pe scris și pe propovednit, și au cumpărat pămînturi întinse, pentru a reînvia pe el noul Sion evreesc. Și i-au zis mișcării acestora: mișcarea Sionistă. Și s'au fîit îndată mulțime de Evrei cari să se pună în slujba ei, că altfel greu le e și lor traiul așa risipiți printre tot felul de... lifte creștine, „goi“, cum ne zic nouă.

Și s'au aflat și în Ungaria mulți cari s'au ridicat și cu peana și cu vorba pentru mîscarea „Sionistă“. Au întemeiat și o foaie, ba trei, prin cari îndeamna pe cei cu dare de mîna a face daruri din cari să se cumpere pămînt în noua patrie, iar pe cei-ce au voe, să plece acolo! — În o foaie a lor de astea, Sioniștii din Ungaria, „Evreii cu ou buze maghiare“ cum le-ar zice gazetele „patriotice“, vorbind de Evreii duși, dintre cari unii spun că... „parcă a fost mai bine în vechinul Canahan (Ungaria) decât în cel nou“, — scriu așa:

„Nu osîndim alipirea încă a Evreilor plecați, cătră acel pămînt, care, deși în chip mașter, dar totuș, i-a ținut pînă la o vreme“... — dar obicinuita mergere pînă dincolo cu datul pe ungerie (cînd adevă Jidanul să arată pe sine de Ungur), ne poate face numai scîrbă!“...

Lînd știre de aceste scrise ale foii evreiești (scrise ungurește, ca s'o priceapă și ungerii), B. Hir-lap vorbește foarte cătrînită, căci pînă acum jidovimea nu a dat semne de acestea de necredință „patriotică“. El zice:

„O astfel de judecată, prin care sionismul preface pămîntul ungar numai într'atîta, întrucît „i-a ținut pînă la o vreme“, cu drept cuvînt e putem învinul de nemulțumitoare (care nu cunoaște facerea de bine)! Iar datul pe ungerie din convingere (da! da!), îl poate aștepta ori-cine dela jidovimea care nu e sionistă. Și e un semn al inimilor lor, dacă în jidovii sioniști acest dat pe ungerie trezește „scîrbă!“... Și e revoltător, că foile sioniste maghiare numesc Palestina de patrie a jidovimii! Așa o gîndire nepatriotică!“

Spune apoi că un om al politiei ascultînd vorbirile din o adunare sionistă, scria în raportul seu cătră oraș (Bpesta) că ce hule a auzit acolo, n'a auzit la adresa patriei maghiare nici în cel mai fără frîu sobor socialist! Și că dacă Wlassics zisese în 1909 în o vorbire a sa, că Românul ce trage cu ochiul la Românii, Sîrbul ce trage spre Sîrbi, Slovacul ce trage spre Cehi, nu vrednicește nici o crucare, ei cea mai aspră urmărire a legii și e mîna tare! — la asta azi ar trebui adaus: și jidovimea ce ține la Sionism, tot așa!

Și așa iacătă-ni-i, dragii mei, pe Jidovii sioniști, puși în gîdă cu noi Români cei trădători (vînzători) de țară, și cu Slovaci și cu Sîrbi!

Ba ke tare menunati!
Numai de una ca asta nici prin vis n'am mai visati!

Cununie. Dșoara Anuța Anghel și dl Nicolae Muntean vestesc serbarea cununiei lor care va avea loc Duminecă în 17 Nov. n., în biserica gr. or. din Ighiu. Toată fericirea li-o dorim!

Dieta din Pesta s'a deschis Mercuri iară. Impresurată de 9 companii de soldați. Deputații din împotrivire n'au fost lăsați nici să se apropie de ea!

Expoziția de copii dela Rășinari, aranjeată de Reuniunea Agricolă din Sibiu, a reușit spre deplina mulțumire a arangeatorilor.

Au fost de față la expoziție și oaspeți aleși: P. S. S. Episcopul Criștea dela Caransebeș, dl Vas. de Stroescu, poetul Goga, mai mulți profesori și medici din Sibiu.

Au fost expuși vre-o 300 copii și s'au împărțit 61 premii în preț de 260 cor.

Dl medic Dr. Bucur a ținut prelegere populară, plină de sfaturi înțelepte despre grija sănătății copiilor.

Copiii dela azil au dat o drăguță producție sub conducerea dșoarei-conducătoare Iarca, iar în școală să putea vedea și o frumoasă expoziție de lucruri de casă, arangeată de dna învățătoare Aurelia Goga. Toate bine reușite.

Advocat norocos. Dl Dr. Aurel Novac din Pecica, a câștigat zilele astea la loteria de clasă 200.000 cor. A dat 1000 cor. la Aeroplan Vlaicu III, iar pentru copii săraci dela școala din Pecica 20 rinduri de haine.

Petrececi.

— Reuniunea română de cîntări din Mercurea invită la concertul cel va aranja Duminecă, în 3 Noemvrie n. în sala hotelului comunal din Mercurea cu concursul corului învățătorilor din tractul Săliște, — din prilegiul adunării învățătoarești ce are loc atunci acolo.

O viață minunată

a fost viața marelui împărat Traian, cu care doar Napoleon Bonaparte sau Alexandru-cel-mare de să poate asemăna. Bogăția faptelor lui mari o povestesc viu și interesant banii din zilele lui, a căror chipuri și filciurile allași frumos înșirate în „Calendarul Național“ pe 1913. — Cumpărați acest Calendar foarte îngrijit și-l răspîndiți în tot poporul, — căci altul ca el nu este!

O spaimă patriotică.

Știți și Dvoastre, cetitori, că într-o privință politica să aseamănă cu ursul: este o parte a anului, cînd și una și oalălalt dorm. Deosebirea este numai, că ursul își suge labele iarna, cîtă vreme politica amortește vara, cînd miniștri și deputații să duc la băi sau la moșii ca să se hădinescă după truda cea multă. (Unii deputați, cum sunt Mangra, Șaghescu și alți vînzători de neam, ci-că vara să pocăiesc pentru păcatele grele pe cari le fac împotriva poporului românesc). Ori cum, în timpul verii politica de obicei este leșinată, și atunci gazetele ungurești nu prea au ce scrie, decît doar de crastaveți...

În vremuri de acestea, cînd căldurile sunt mari și creerii ovrea-

șilor în friguri, să ivesc înaintea zăriștilor unguri tot felul de năluci, care de care mai înspăimîntătoare. Unia i să pare că Românii din Ardeal au început răscoală, ca în patruzeci și opt, pe cînd de fapt ei s'au adunat undeva ca să se bucure de sporul pe care l face „Asociația“ noastră. Altui unguraș i se năzare că dl Stroiescu, izvorul nostru de binefaceri, nici nu ar avea ființă pe pămînt, — ci guvernul României ne trimite bani, ca cu ajutorul lor să prăpădim porodița nemeșască a lui Arpad. Al treilea, iarăși tresare noaptea în somn de grija neamului unguresc, dela care cumpără băncile românești și cea din urmă brazdă de pămînt, silind în chipul acesta pe „patrioți“ să plece în America. Și alții văd alte comedii, cari nu sunt decît în capetele lor înfierbîntate și hăbăuce.

Drăcoveniile acestea să petrec însă, după cum am spus, cînd nu sunt alte fapte, — iar acum e toamnă. Turcii să bat cu patru nații deodată, și lumea întreagă fierbe, ca un căzan, de grija războiului. Numai oșporul dascălului unguresc dela Silvaș, fierbe și acum de teama — primejdiei valache, și plînge bietul de el, de durere că și vede neamul pierind...

Cum? Am început și noi războiu cu Turcii, ori cu Sîrbii? S'a încurcat și Ungaria în vr'un războiu cu Rușii? Nu, iubitorilor cetitori! Este numai cea mai nouă vedenie înfricoșată a dascălilor unguri: lupta pe moarte și pe viață a băncilor noastre cu școalele lor! Aceste două tabere să spune din Silvașul de lângă Hăteș, că ar purta războiu mare. Iar în fruntea lor sînt — „de-o parte dascălul ungar, părăsit și flămînd, de alta popa românească, ghiftuit și sătul“.

Vedeți? Învățătorul ungar — flămînd, asta-i buba. Va să zică nu mai avem de-a face cu fierbințelile verii, ci cu frigiditatea sa-cului fără fund, care sînt dascălii de stat. Ei, cari sînt plătiți bine, mai bine decît învățătorii noștri vreau să-și mărească de neș plata. Și ca să-și ascundă nesățul lor urt lăcomia cea vrednică de osîndă, scornesc minciuni păcătoase; că ei trebuie să apere țara de primejdia băncilor românești! Că ei flămînzesc, luptînd împotriva Românilor, că să asigure viitorul Ungurilor pe lume!

Și oamenii aceștia ar trebui să propovăduiască dragostea, iubirea față de de-aproapele. Ar trebui să se jertfească, cum fac învățătorii români, pentru binele tuturor, iar nu să samene sămînța urii, a vrăjbei și a neadăvărului!

Noi însă să scoatem și din cazul acesta învățămîntul ce să cade. Anume: oameni buni, unde avem școli de ale noastre, nu duceți copiii la școalele străine. Că vedeți dvoastre și din povestea asta, ce fel de oameni mai s'adăpostiți prin acelea!

POȘTA REDACȚIEI.

Dlul N. Barbu. Nu publicăm poezia aceea de avis al căii, că numai și-ar ajunge scopul a fi cetită de bieții Români, și nu merită după o așa caricatură ce face din limba românească.

Corporal Muntean Nic., Trebinje. Am primit dela Dia 2 cor. dar nu scrie nici pe ce ai trimis bani, nici adresa n'o dai (ce companie). Scrie-ne.

Nic Zidar, M. Veciu. Tabloul Intrarea lui Mihai Viteazul în Alba-Iulia, cereți-l la „Librăria Națională“ trimițînd banii înainte că fără bani nu să trimite.

Ioan Boreșan Șeretcfalva și Nicolae Floca Abrud foile D-tale tet meru ne vin înapoi că sunteți necunoscuți dă-ți adresa completă.

Vas. Căt. din Istina. Pe anul de față n'ai restanță, e plătit anul deplin.

Vas. Drag. crînie în V și Trad. Cărbăș în S. După cărțile de colinde scrie de-adreptul la Librăria Națională de aici, și trimite banii înainte, că pe credit nu să trimite nimănu cărți. Pune prețul cărții în mărci de poștă în scrisoare.

Dlul I. Guga în K. Tabloul „Intrarea în Mihai“ nu să trimite nimănu fără

bani. Trimite prețul lui înainte ori Librăriei ori noș și îl capeți, altfel nu.

Tinif A. Nan. — s'u cum Dzeș va fi chemînd pe acel bun creștin care ne a pus în 27 Oct. 1 cor. 40 fil. la poșta din Mioara (Marosújvár), — să ne scrie curat numele și satul și poșta, că nu-le putem ceti nici bătuș!

P. C. — an, în Huned. Ți-am cîștiga bucuș, dar nici noi nu știm loc gol acum. La mașina din Bănat ar putea ajunge avînd cît de cît ceva. Noi ți-am dat adresa acolo; poate îți vine înștiințare ceva. Scriem și un anunț în foaie. Mai mult apoi n'avem ce face.

MED. UNIV.

Dr. Corneliu Dărămuș specialist în boale de femei și specialist în morbururi de dinți.

Alba-Iulia, piață

ordinează dela 8—10 pentru boala de femei, dela 2—5 pentru morbururi dp dinți. (737) 1—20

DOUĂ CĂLINDARE

I. „Calendarul Național“ pe 1913. e neasămănat mai pre sus de cele din anii trecuți: două coale, una la început și alta la mijloc, sînt tipărite de tot frumos, în culori, — lucru ce nu să vede în nici un alt calendar românesc dela noi! Și iată ce vederi aflăm în el:

Cîte-o pagină fotografată din Evangelia pe care a scris-o toată cu mîna ei Regina României pentru Mănăstirea de Argeș, o minune de lucrare! O pagină din evangelia scrisă de Regina și zugrăvită de Principesa Maria pentru biserica din Sinaia. Două potire admirabile, lucrate de Regina și dăruite la sfînte biserici din Țară; Chip din clasleval dăruit de Principesa Maria a României soțului său Principelui Ferdinand ca carte de rugăciune; și vederea însăși feticitei Mănăstiri de Argeș care are nestematul dar al Reginei, cu chipurile Regelui și Reginei lângă ea! Aceste vederi deschid preș frumoșul Calendar. Iar în lăuntrul avem: 36 chipuri de bani de pe vremea împăratului Traian, chipuri care prin figurile și prin scrisoarea de pe ei, povestesc atît de viu și adevărat, istoria faptelor marelui împărat! Apoi în legătură cu asta: Chipul (fotografat de pe Columna lui Traian din Roma) în care e arătat împăratul Traian cu preoții săi mari, sfînțînd podul peste Dunăre, cînd a venit întii asupra Dacilor, și în alt chip însuși podul și falnicii cetenii romani trecînd peste el! Sînt pagini foarte frumoase despre marele părinte al poporului nostru românesc!

Mai încolo: chipul viitoareii biserici gr. or. române dela Orăștie; un plan foarte drăguț, cu 7 turnuri. — Grupă de flăcăi oălnegeri români din Herțegovina; — un Cloban român din America, cu turme, cu cei doi căni de pază și coliba sa mișcătoare, pe roate. Și alte

chipuri interesante și felurite. De tot 55 chipuri, dintre cari 14 date în colorii!

Apoi frumoase prezii, schițe, povești, zăoave, etc.

Părții economice i s'a dat deosebită îngrijire: Pe 8 pagini sînt tot povești economice, amănunțite și împărțite pe fiecare lună.

Ți rugăm să arătați după calendarul vechiu.

Prețul Calendarului e: 40 fileri și 5 fileri de poștă.

Cei ce iau cîte 3 până la 5. de-odată, le plătesc cu prețul deplin, dar le capătă franco (poșta plătită). Cei ce iau mai multe: dela 6 în sus, pîn' la 12, pe bani gata, la capătă cu preț scăzut la 28 fileri unul, trimis franco; dela 12 exemplare în sus (cînd le merg pachet postal) le capătă cu numai 22 fileri, dară omul își va plăti poșta la scoaterea pachetului.

Întii capătă Calendarele cei ce au trimis banii înainte! Numai cînd acestea s'au trimis, vin la rînd cei cari cer pe așteptare.

II. Calendarul „Păcălici“. Noutate! Am scos și un calendar glumet, zis Calendarul „Păcălici“ ce face să te scuturi de ris de glumele lui alese și bine nimerite! Prețul noului Calendar 30 fileri și 5 fil. de poștă. — Celor ce iau mai multe de-odată: preț mai scăzut! Dela 3—12 exemplare, 24 fileri unul, trimis franco!, dela 15 exemplare în sus, 20 fileri, dar cumpărătorul își plătește poșta la scoaterea pachetului. Ne va fi mulțumitor acela ce va ceti acest Calendar, tare ieftin și îngrijit de tot bine!

— Răspîndiți în popor aceste Calendare, și-i faceți prin aceasta un bine!

Oamenilor noue cunoscători (nașilor buni plătitori), le dăm așteptare, avînd a ne trimite pentru ele îndată după vindere.

Trimiteți bani și cereți la:

UN COMI și un PRACTICANT!

La firma »Ioan Comșa și fiu« în Seliște află aplicare sub condițiuni favorabile, un *comi harnic* (manufacturist este preferit) și un *practicant*, tiner, din familie bună, absolvent de cel puțin 8 sau 4 clase gimnaziale, reale sau civile.

(727) 3-8   Cu simă:
Ioan Comșa și fiul

Darurile „Libertății“.

Anul trecut am început acest lucru, și îl urmăm:

La sfârșitul anului împărțim ca daruri între abonații noștri 5 *bi-blioteci*, dulăpioare cu cărți, frumusele, de atârnat pe perete, și cuprinzând 120—140 cărți în una, ca început de *biblioteci populare*, prin comunele noastre, în care așa de puține biblioteci să află până acum, dela care să-și poate ceterii împamuta spre ceteri cărți, de învățură ori de petrecere, în ori-ce vreme!

Anul trecut am împărțit 5 biblioteci cu câte 130—140 cărți în una, ceterilor noștri din comunele: Sibot, Reșița, Șitin, Criștiori și Ighiu.

În anul de față vor veni la rind alte 5 comune, în cari avem cel puțin câte 10 abonați!

Căror comune să li-se deo darul, să trage la sortă. Numele comunelor în cari merg peste 10 foi, să pun în o urnă și să trag.

Și abonații de probă ce intră acum la 1 Octombrie, numără la aceea, ca comuna lor să iee parte la sortire! Unde azi merg 8—10 „Libertăți“, siliți vă a cistiga încă atîta abonați de probă, cîți vă lipsese până la 10, și va lua parte și comuna Dvoraștră la sortare și, de aveți noroc, cistigați o bibliotecă care (cu dălap și expedare cu tot) costă 90—100 coroane una.

Cărți de școală

și toate recuizitele școlare, precum și hirtie, cerneală, apoi traiste de cărți, tare ieftine, deși s frumose, să capătă mai ieftin ca ori undela „Librăria Națională“ S. Bornemisa din Orăștie (Szászváros).

Domnii învățători sunt rugați a scrie numai ceva mai de timpuriu, ce fel de manuale vor întrebuința în anul școlar de față, — ca, întruoft nu s'ar afla deja în depozit, să fie cerut și adus de grab!

Stăruim că mai ales școlile din jurul Orăștiei și comitatul Hunedoara peste tot, — să se prevadă cu cărți, tablite, creioane, caete, hirtie și de toate, dela „Librăria“ de aici!

„Vorschule“.

Aviz soldaților! A ieșit de curind de sub tipar: „*Vorșule*“, o cărticică scrisă de domnul sublocotenent (Leitnant) Basil Barb, care dă cele mai trebuincioase povețe soldaților în învățarea exercițiilor militare. Îndeosebi pentru recruți e o mare binefacere această cărticică, așa de mult le ușurează învățarea! Prețul 40 fileri. A se comanda la „Librăria Națională“ S. Bornemisa, în Orăștie (Szászváros).

Compactor român

executind lucrări de compactorie, dela cele mai simple până la cele mai fine, — legături de cărți pentru biblioteci, brașari, protocoale pentru cancelarii, cărți de blinci legate în pînză, piele ori moleschin, traic și fin, cu vignetete simple ori aurite, —

— *avem la Orăștie!* Recomandăm celor ce au biblioteci private ori a societăților, să se adreseze pentru compactarea cărților din ele, dlui *Petru Ilies*, compactor în Orăștie. (9) 1—

Caut loc.

Am fost cantor bisericesc și învățător la copii cităva vreme în satul meu. Ajuns, pentru chizășuguri, să-mi perd averea, — caut loc de îngrijitor la o moșie ori servitor de cancelarie, ori arindaș. Sunt om sănătos, fără familie mare, numai femeea și doi copii.

Cei-ce ar avea loc pentru mine, să-mi scrie, că pot merge ori-cînd.

Petru Cursan,
Hunedoara (Vajdahunyad)
Str. Hosdat, la Joșka.

0) 1—2

Măestru curelar,

pregătind hamuri, dela cele mai simple până la cele mai de lux, apoi șiele de piele, șezuturi de trăsuri și tot ce să ține de măestria asta, — recomandăm proprietarilor de trăsuri din loc și jur. E măestru solid, lucrează bine și frumos!

Primește și tot felul de *reparaturi* de hamuri, șauce, șezuturi de trăsuri și altele.

Adresați-vă la: *Ioan Comă*, măestru curelar în Orăștie, în piață, lângă prăvălia dlui Ion Lăzăroiu.

Cătră onor. public din Orăștie și jur!

Subsemnatul aduc la cunoștință, că, după o îndelungată praxă, făcută în orașele principale din țară și străinătate, ca: București, Budapesta și Berlin, mi-am deschis în *Orăștie, strada Berăriei, Nr. 11, un atelier de pantofărie*, unde execut ori-ce comande atingătoare de această branșă, pentru bărbați, dame și copii. Atît în cue-cit și cusute. — Garantez soliditate. Rog onor. public pentru tot spriginul. — Cu toată stima

IOAN CREȚU, măestru pantofar, Orăștie.

In atenția
proprietarilor de vii
și a punătorilor de vii!

Cel-ce vrea să-și planteze de nou villa sa;
Cel-ce vrea să-și comande altol de vile;
Cel-ce vrea să-și pună pomi roditori, trandafiri, etc,
să ceare catalogul de prețuri, ediție de lux, cu instrucțiuni, dela firma de mai jos:

„**Transsylvania**“ întrepr.
(szőlőtelepítő vállalat)
Marosvásárhely
Dr. Genezs D. u. 39.
(731) 2—

Scriitor! Caut un scriitor sau notar diplomat, care are și praxă, — în cancelaria din comuna Felsőpian (Pianul-sup., comit. Nagy-Szeben) pe lângă condițiuni favorabile. Postul e a să ocupa numai decît.

A să adresa direct subscri-sului
Zaharie Tatar,
notar în *Felsőpian*, p. Szászsebes.
(739) 1—2

Millicane
de înșt folosesc contra
TUSEL
răgușelei, catharului, îmbălării, tusei măgărești și cu zgîrciuri:
KAISER-Caramelle-pectorale,
cu marca „3 Brazi“.

6100 de atestate autenticate prin notar public, venite dela medici și pri-voli, așe-veresc succesul sigur. Sunt bomboane extrem de priincioase și cu bun gust. Să capată în pachet de 20 fil. de 40 fil. și doza de 60 fileri la farmaciele
CORN. DEMETER în Orăștie
JOS. GRAFFIUS ” ”
(732) 2—0

!!! MAGAZIN DE MOBILE ÎN ORĂȘTIE !!!

Am onoare a aduce la cunoștință onoratului public că am arangeat în Orăștie, Drumul țării, Nr. 3., în casele proprii un
magazin de mobile
corăspunzător recerînțelor timpului de azi!

Prinzitoare și dormitoare dela 300 cor. în sus!

Rog spriginul și cercetarea binevoitoare a onoratului public.
Cu stima
BRUTUS BRASSAI
întrepr. de înmormîntare și magazin de mobile.
Tot aici să primese și 2 INVĂȚĂCIEI din jurul Orăștiei.

Prețuri ieftine!

Magazin onorabile sîditi!

(741) 1—

Vindem

per vagon sau in mic ab gara Maros-Ilye

Rachie de prune curată
(din prune bistriță).

Până la finea lunii Noembre rachia să poate fierbe și sub supravegherea cumpărătorului.

„PRUNA“

societ. pe acții industrială și comercială
738) 1-3 in Maros-Ilye.

O Econoamă

din familie bună, care să pricepe în toate ale economiei casnice, află aplicare pe mai multă vreme la un preot văduv dela sate.

Salariu după invoială. Adresa să se ceară dela Administrația foii.
(740) 1-3

ANUNȚ.

Cărțile de școală de Dr. I. Stoica și soții sunt aprobate de înaltul ministru și anume: Abecedarul sub Nr. 89,898,912; Cartea III sub Nrul 116,523/912; Cartea V-VI sub Nr. 45 574/912. Cărțile II și IV sunt sub aprobare. Se pot procura dela Librăria arhidiecezană și dela Dumitru Lăpădat inv. dir. Szelistye.
(736) 1-1

Atelier de frizat pentru dame.

Aduc la cunoștință onoratului public din din Orăștie și jur, că, după- ce am făcut praxă în ateliere de bun renume de frizerie din Oradea mare, — m'am așezat în Orăștie, și servesc onoratului public de dame la frizat, margind la cerere acasă.

Rog pentru binevoitorul sprigin.
(730) 3-3

Victoria Raschke

frizeriță, Orăștie, Str. pantofarilor Nr. 1.

Cărnățarie!

Fac cunoscut on. public din Orăștie și jur, că mi-am deschis în **piata Orăștiei**, ulița Pieței-mici (lingă prăvălia d. Abraham), o

cărnățarie

in care vind tot felul de cărnați, șunci, cîrnăței (virșli) și alte pregătite, ce să țin de această meserie.

Rog pentru spriginul onoratului public.

Prețurile cele mai moderate!

Nicolae Glodariu,
m. cărnățar (Selcher, henteș)
(720) 4-4 in Orăștie.

Curechiu (varză)

mult, indelat și foarte copt, am de vinzare cu vagonul; îl vind cu maza metrică ori cu suta, cu preț moderat.

(735) 1-3 Adam Furdian
Leukusest, u. p. Begamonoster.

Mii și Mii

de oameni binecuvîntă spiritul Menthol sărat „Omnia“, ca leac de casă distinct, atît pentru morburile interne cît și din afară.

Incetesză: dureri de cap, de dinți, de stomac, podagra, reumatism, cădere de păr, e. c.

Depozit principal la:

Iosef Grafus, Orăștie.

(654) 12-20 Virgil Vlad, Alba-Iulia.

Caut 3 învățăcei.

In prăvălia mea de modă pentru bărbați și femei, galanterie, sticlărie, piele, hirtie, specerie și delicatose a subscrisului, află primire îndată **trei** învățăcei, pe lingă condițiuni favorabile.

PETRU BÂRSAN, comerciant
Bozovici. (736) 2-2

Secretul meu.

Sistemul meu, de a cumpăra cu bani gata toamna, marfă de mîna întîie, — îmi face cu puțință a pune în vinzare

Vinuri bune,

curate, exclusiv din Ardeal, — pe lingă prețurile cele mai ieftine!

Fă o probă cînd ai la casă un botez, o cununie sau altă sărbătoare familiară.

Prețurile: dela 56 fileri în sus. Felurite soiuri curate.

(571) 26-50 HANS STEPHANI
hotelier, Orăștie (Szászváros).

VINURI vechi și noi — de vinduti!

Adresați-Vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria, (Világos), PETRU BENEÁ, căoi Vă trimite numai **vinuri bune, curate** și pe lingă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi: Vin alb 68 fl., Rizling 82 fl.,

Roșu 92 fileri.

Siller 70 fil.

Carbenet 100 fileri.

Vin din 1911: 62-66 fileri.

Rachie de țereve (comină) K 1.80

Rachie de comină, specială. „ 2.20

Rachie de drojii 2 cor. 40 fileri.

Prețurile sunt semănate după litru, în fileri. Vinurile și rachia să expozit sub îngrijirea proprie, dela 50 litri în sus, cu rambursă.

Vase imprumutate pe timp de 2 luni.

Pentru calitatea vinului garantez.

PETRU BENEÁ,

proprietar de vii.

(674) Világos, (Arad m.) 10-18

KOLLARIT
LEDERPAPPE ELASTISCHE, STURMSICHERE u. GERUCHLOSE DACHPAPPE

PLACA DE PIELE KOLLARIT

prin compoziția sa elastică, sigură contra furtunii și rezistentă vremii, fără miros, trasă cu compoziție de cauciuc, — este cea mai bună materie de coperit, și **infiniit trainică!**

Pentru coperirea coperișelor vechi de șindilă e deosebit potrivită.

Nu trebuie nici feștită, nic unsă cu zamă de var.

Depozit exclusiv la:

C. Baicu.

(651) 12-13 Orăștie (Szászváros).

Învățăcel

primesc îndată în prăvălia mea de manufactură. — Etate de 14-15 ani

Ion Lăzăroi,
comerciant, Orăștie

(719) 4-

Fărină, — Tărițe.

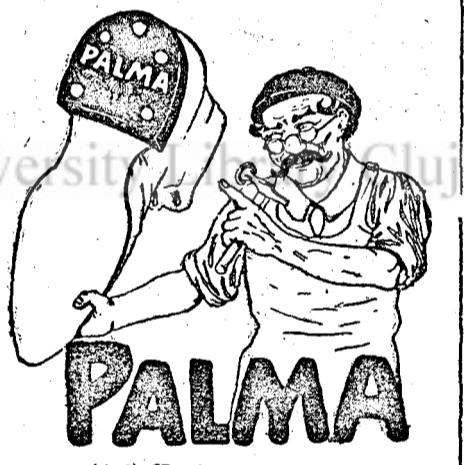
Fărină de cea mai aleasă calitate, pentru pâne bună și aluaturi (prăjituri), — precum și tărițe, vă recomandă în ori-ce cantități, cu prețuri moderate,

Abraham Manó

(572) 26-

Orăștie (Szászváros).

Cele mai bune călcie de gumii sunt călciele:

(588) 22-0

Picăturile de stomac alui BRÁDY

naște: Picăturile Maria Zell, mai mult ca de 30 ani așa s'au valesat că nu pot lipsi din nici o casă. Efect neajuns la cea turbari de mistuire, la arderi de stomac, infundare, agirciuri de cap și rină, amețeli, nesomn, colică, anemie etc.

Să capătă în toate apotecele. 0 sticlă mare cor. 1.60 mică 90 fl.; 6 sticle mici 5 cor. 80 fl. 3 mari 5.30. Primind banii, să timit franco, prin:

Apoteca K. BRÁDY

la „Reg. Ung.“ în Viena, I.

Fleischmarkt, 2. Depot 5

Atenți la marcă care e: St. Fecioara de Maria-Zell; pachetare roză și subscierea de pe chipul de alături.
(503) II. 14-25.

Capital social Coroane 1,200.000.

Telefon Nr. 188. Postsparcassa ung. 29.349.

„Banca generală de asigurare“ societate pe acții în Sibiu—Nagyszeben.

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii PARTENIU COSMA, directorul-executiv al „Albinei“ și prezidentul „Solidarității“.

„Banca generală de asigurare“

face totfelul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. — Mai departe mijloace: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare“ le face în condițiunile cele mai favorabile.

Asigurările să pot face prin oricare bancă românească, precum și la agenții și bărbaii de încredere ai societății. — Prospeete, tarife și informațiuni să dau gratis și imediat.

Persoanele cunoscute ca avizitori buni și cu legături — pot fi primite ori-cînd în serviciul societății.

»BANCA GENERALĂ DE ASIGURARE« dă informațiuni gratuite în ori-ce afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare“ Sibiu—Nagyszeben. — Editiozul „ALBINA“.